

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar – Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018–02237)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västmanland ställer sig bakom utredningen och anser att rapporten tydligt beskriver hur förmågan behöver ökas för att motsvara kraven även om frågor kopplat till antagonistiska hot och transport av kärnbränsle behöver utredas vidare. Under 2020 kommer denna förmågeökning att konkurrera med bland annat fortsatt totalförsvarsplanering och totalförsvarsövning (TFÖ2020). Därför behövs tidig inriktning för att möjliggöra planering, förberedelser, rekrytering och kompetensutveckling med mera inom området.

Länsstyrelsen i Västmanland konstaterar att utifrån rapporten uppkommer ett behov för utökad förmåga inom kärnteknisk olycka och därtill tillkommande kostnader. Länsstyrelsen i Västmanland har identifierat att kostnadsberäkningarna för utvecklingen av beredskapszoner och andra åtgärder inte är realistiska givet nuvarande förmåga.

Länsstyrelsen konstaterar att Västmanlands som ett kärnkraftslän med en klass 2-anläggning inte klarar av dem identifierade och utpekade behoven i länet utifrån dagens förmåga. Detta behöver oaktat rapporten omhändertas genom extra finansiering.

Länsstyrelsen i Västmanland väljer att särskilt kommentera kapitel 5 och 7 samt MSB:s komplettering.

Yttrande angående rapporten Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27)

Kapitel 5.1 Dimensionerande händelser

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har fastställt två dimensionerande händelser som utgör grund för förslagen i rapporten. En avgränsning i rapporten är att antagonistiska hot men inte heller olyckor vid transporter av material eller bränsle

omfattas. Länsstyrelsen i Västmanland ser att dessa perspektiv är av så stor vikt att de behöver utredas vidare och bör utgöra en del av dimensioneringen av förmåga i sin helhet. Västmanlands län har en stor andel transporter in och ut ur länet, företrädesvis på land, men saknar förmågan inom kärnteknisk olycka i lika stor utsträckning som kärnkraftslänen besitter. Denna aspekt och riskerna vid antagonistiska hot behöver utgöra en naturlig del i förmågan och kan ej avgränsas. Länsstyrelsen i Västmanland vill därmed lyfta fram vårt behov av utökad förmåga inom kärnteknisk olycka utöver det som rapporten anger.

Kapitel 7.2 Ekonomiska konsekvenser

Rapporten anger att ekonomiska konsekvenser även för kommuner ska redovisas. Länsstyrelsen i Västmanland kan inte se att de ökade kostnaderna för länets berörda kommuner (Sala kommun och Västerås stad) finns beskrivna eller hur dessa skall hanteras. Kommunerna kommer få ökade kostnader kopplat till planeringsavstånd för Sala kommuns del och beredskapszon vid Westinghouse för Västerås stads del. Detta behöver utredas och klargöras för att få en tillfredsställande förmåga i enligt med rapportens intention.

Kapitel 7.2.1 Utvecklingskostnader och förvaltningskostnader hos länsstyrelserna

I tabell 18 framgår att Utvecklingskostnader för samtliga län runt Forsmark omfattar 1 700 000 SEK per år under tre års tid. Med tanke på nuvarande förmåga bedöms denna utvecklingskostnad för låg då stora kostnader i utvecklingen kommer att omfatta exempelvis personal, kompetensutveckling, övning och planering. Länsstyrelsen i Västmanland bedömer det inte som realistiskt att flera länsstyrelser under dessa tre år skall dela på 1 700 000 SEK för att uppnå efterfrågad förmåga.

Länsstyrelsen i Västmanland konstaterar vidare att kostnadsposten Förvaltning, omkringliggande län omfattar 1 200 000 SEK per år. Oavsett hur medlen fördelas mellan kringliggande län uppskattar Länsstyrelsen i Västmanland att inga extra kostnader för övning eller andra åtgärder ryms i nuvarande kostnadsberäkning. Detta möjliggör inte att lösa rapportens ambition.

Yttrande angående komplettering (MSB 2018–02237) med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB:s) förslag till förändringar i 4 kap. förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor

Länsstyrelsen i Västmanland tillstyrker MSB:s förslag till förändringar i 4 kap. förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor i stora delar med följande synpunkter.

18 §

Länsstyrelsen i Västmanland anser att det bör förtydligas hur och i vilken omfattning länsstyrelserna i Uppsala, Kalmar, Hallands, Skåne och Västerbottens län ska kunna bistå andra län i frågor om räddningstjänsten enligt 4 kap. 6§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

20 §

Länsstyrelsen i Västmanland anser slutligen att det bör förtydligas i en föreskrift hur räddningsledare i de län som berörs av en kärnteknisk olycka styr räddningsinsatsen i respektive län och hur ledning, samverkan och koordinering av insatser ska ske över länsgränserna då flera län berörs av en kärnteknisk olycka. Antingen bör det framgå att räddningsledaren i kärnkraftlänet där olyckan inträffat leder de samlade insatserna, eller så leder en räddningsledare i respektive län insatserna i det egna länet. Detsamma gäller saneringsledarrollen.

22 §

Som SSM lyft fram i rapporten (2017:27) så bör det klarläggas vem som ansvarar för och har rätt att sköta hantering och utdelning av jodtabletter.

26 §

Då kommunerna skall biträda länsstyrelserna avseende strålningsmätning och inrapportering av mätresultat bör ekonomiska medel tillförs aktuella kommuner för att säkerställa denna förmåga.

27 §

MSB framhåller att vid dessa anläggningar (för Västmanlands del Westinghouse) vilar hela ansvaret för beredskapsplaneringen på berörd länsstyrelse. Länsstyrelsen i Västmanland delar MSB syn i detta. Men ofrånkomligen kommer en kärnteknisk olycka i en av Sveriges största städer att medföra att aktuell kommun, Västerås Stad, kommer att behöva vidta särskilda planerings- och förberedelseåtgärder för att säkerställa räddningstjänst men också kommunikation till allmänheten. Med existerande upplägg tillförs inga extra medel till berörd kommun vilket bör ses över. Exempel på detta beskrivs i Bilaga 4 - Bränslefabriken i Västerås kapitel 7 under SSM:s förslag.

Säkerhetskänslig information

Enligt 17 § punkt 1, 2, 5 och 8 i Program för räddningstjänsten ska länsstyrelserna redogöra för organisation och ledning, samband, personella och materiella resurser i länet samt andra frågor av betydelse för beredskapen. Likaså ska ett

antal länsstyrelser enligt 18 § redogöra för vilket bistånd som kan lämnas till andra län.

Länsstyrelsen i Västmanland vill lyfta fram att dessa redogörelser helt eller delvis kan komma att säkerhetsskyddsklassificeras som säkerhetskänslig i enlighet med Säkerhetsskyddslag (2018:585) 5 § och Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) 18 kap. 13 § samt eventuellt också enligt 15 kap. 2 § i samma lag.

I detta ärende har landshövding Minoo Akhtarzand beslutat, och avdelningschef Lars Bränn varit föredragande. I ärendets slutliga handläggning har även länsråd Ulrica Gradin, samt funktionsledare Andreas Hornwall och försvarsdirektör Dennis Lindberg deltagit.

Minoo Akhtarzand
Landshövding

Lars Bränn
Avdelningschef